

РЕЦЕНЗИЯ ПО КОНКУРС ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА И НАУЧНА СТЕПЕН „ДОКТОР“ В НБУ

От доцент доктор Борис Анатолиевич Наймушин, Нов български университет, доцент по 2.1. Филология (Теория и практика на превода) за придобиване на научната степен „доктор“ по професионално направление в област на висшето образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология, научна специалност „Германски езици“ (немски език), с кандидат Даниела Янкова Петрова, фак. № 54815, докторант на самостоятелна подготовка, отчислен с право на защита в докторска програма „Теория и практика на превода“ в НБУ.

Кандидатката е предала дисертация със заглавие **ЮРИДИЧЕСКИЯТ ЕЗИК НА ОСНОВАТА НА ПРЕВОДА НА ПРАВНАТА ТЕРМИНОЛОГИЯ В ДВОЙКАТА ЕЗИЦИ НЕМСКИ И БЪЛГАРСКИ**. Текстът е на 271 страници, с 4 приложения.

1. Значимост на изследвания проблем в научно и научно-приложно отношение.

Актуалността на представения дисертационен труд се обуславя от това, че досега в България не е правено изследване между българския и немския юридически език на основата на паралелното проучване на терминологията от семейното и наследственото право в трите немскоезични страни Германия, Австрия и Швейцария.

Дисертационният труд е първото самостоятелно изследване в България на проблемите на юридическия превод в 3 конкретни области на правото в Швейцария, Германия, Австрия и България. Докторантката прави езикова и правна съпоставка на български и немски, като набляга върху аспектите, които имат отношение към създаването и структурата на законите, към формирането на терминологията и изграждането на специализирания юридически език.

Темата е дисертабилна, научният проблем, представен с работата е значим и работата дава всички обещания да е стойностна и приносна.

2. Точно формулирани цели и задачи на дисертацията.

Целите на докторантка са декларирани ясно и точно. Дисертационният труд има за цел да представи спецификите в употребата на термините и терминологичните словосъчетания в областта на семейното и наследственото право в немскоезичните страни Австрия, Германия, Конфедерация Швейцария и техните съответствия на български език, наказателното право на България и Германия в съпоставителен план в двойката езици немски – български и изграждането на терминологични банки.

За постигането на тази цел докторантката си поставя следните задачи:

- да систематизира от гледна точка на конкретната разработка съществуващите знания за взаимовръзката език – право, наука за превода и наука за правото;
- да представи сравнителното право като помощна дисциплина за преводача;
- да очертае характеристиките на юридическия език и използваната терминология в двойката езици немски – български, особеностите на еквивалентността, към която се стреми юридическият превод и изискванията към преводача на юридическа литература.

Поставените задачи са изпълнени.

3. Степен на познаване на състоянието на проблема и съответствие на използваната литература.

Познаването на състоянието на юридическия превод е силната страна на дисертационния труд.

4. Коректност при цитирането на представителен брой автори.

Авторефератът отчита, че за целите на проучването са проучени 74 заглавия цитирана литература на български, немски и английски езици и 130 правни (електронни) източника, лексикони и речници.

Трудът отговаря на условията за цитиране на източниците.

5. Наличие на обоснован и разработен теоретичен модел на изследването.

Теоретичният модел на изследването е добре обоснован.

6. Съответствие на избраната методология и методика на изследване с поставената цел и задачи на дисертационния труд.

Докторантката посочва, че методът на изследване е „съпоставителен с елементи на статистически анализ“ с основната посока на изследване от немски към български. Съпоставителният анализ е подходящ метод за подобно изследване.

Всъщност, статистическият анализ се ограничава с една констатация на с. 168 да това, че „около $\frac{1}{4}$ от тях са чисто австрийски термини и нямат еквиваленти в немския език на Германия и Швейцария, т.е. е налице безеквивалентна лексика в юридическия език на другите две немскоезични страни.“ От тази гледна точка ми се вижда малко пресилено твърдението за „елементи на статистическия анализ“ в работата. Отдавам това на младостта и недостатъчния опит на кандидата.

7. Наличие на собствен принос при събирането и анализирането на емпиричните данни.

Докторантката демонстрира отлични умения при събирането и анализирането на емпирични данни. Извършена е много голяма по обем работа, събран е обширен материал, анализът е конкретен, изводите естествено произтичат от анализа.

Описание на приносите:

1. Кратка характеристика на естеството и оценка на достоверността на материала, върху който се градят приносите на дисертационния труд.

Докторантката използва нормативни актове, речници и бази данни. Това предопределя достоверността на материала, върху който се градят приносите на дисертационния труд.

2. Описание на приносите на кандидата и класифицирането им.

а) Дисертационният труд показва, че кандидатът притежава задълбочени знания по теория и практика на превода като цяло и по юридическия превод в частност.

б) В дисертационния труд е направена езикова и правна съпоставка на български и немски с оглед формирането на терминологията и изграждането на специализирания юридически език.

в) Извършена е издирвателска терминографска работа по съставянето на терминологични банки с основните термини на три немскоезични страни и техните съответствия в двата съпоставяни езика немски – български.

г) Изведени са различията в инстанционните функции на трите немскоезични страни и широката употреба на латинизми в съпоставяните езици.

д) Материалите по дисертацията могат да бъдат използвани при разработването на учебник по юридически немски език, който не е наличен в България, при обучението на студенти и юристи в конкретното преподаване на юридически превод, да подпомогнат работата на филолога и професионалните преводачи в двойката езици.

е) Изследваните правни понятия, термини и терминологични словосъчетания могат да бъдат посочени и в двуезичните немско-български или българско-немски речници, като към съответните немски понятия се отбележат австрийските и швейцарските съответствия.

ж) Примерни практически упражнения на езиково и терминологично равнище за студенти по превод.

3. Оценка на степента на лично участие на дисертанта в приносите.

Дисертацията е резултат на задълбочена самостоятелна работа на автора по съставянето на терминологични банки.

Приветствам също така отличната инфомираност при подбора на литература по въпроса за теорията и практиката на превода като цяло и на юридическия превод в частност. Достойна за уважение е и добрата осведоменост на авторката по

въпросите на правото и съдебната система, което е важна предпоставка за научна и преводаческа работа в тази сфера.

Това смятам за достатъчен принос за присъждането на научна степен Доктор.

4. Оценка на съответствието на автореферата с основните положения и приносите на дисертационния труд.

Авторефератът и дисертацията са написани на български език. Авторефератът е написан в съответствие на основните положения и приноси на дисертационния труд. В авторефератът, както и самият труд, е постигнат добър баланс между теорията и практиката.

Въздействия на дисертационния труд върху външната среда.

1. Преценка на публикациите по дисертационния труд: брой, характер на изданията, в които са публикувани. Авторефератът показва 5 публикации по темата. Те са в издания на НБУ и Фондация за българска литература.
2. Материали, свързани с работата по дисертацията, са представени с 3 доклада на научни събития в НБУ.
3. Използване и цитиране от други автори, отзиви в научния печат и др. Няма данни за цитирания.

Мнения, препоръки и бележки.

Авторката е в началото на научната си кариера, поради което си поставя амбициозни и разнородни цели в рамките на едно изследване. Сравняването на 4 съдебни и терминологични системи в рамките на едно изследване ми се вижда прекалено амбициозна задача. Поради това на автора постоянно се налага да сравнява страните и съдебните системи по двойки, например България-Германия и т.д.

Дисертацията е съставена от две отделни части, всяка от които всъщност може да стане отделна дисертация: (1) семейното и наследственото право в немскоезичните страни Австрия, Германия, Конфедерация Швейцария и техните съответствия на български език и (2) наказателното право на България и Германия.

Излишна ми се вижда Глава 3, в която е разгледан немският език в Австрия, Германия и Швейцария. За целите на настоящото изследване отделна глава, третираща фонетичните и граматични аспекти на немския език в трите страни не изглежда необходима. Обемът на тази част (13 страници) също така не предполага тя да бъде отделена в отделна глава, а изводите ѝ всъщност са фокусирани върху същите терминологични проблеми, които се разглеждат в дисертацията като цяло.

Заключение

Оценката за работата на докторантката е положителна. Препоръчвам висока оценка за дисертацията.

Дата 06.01.2020

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Boris Naymushin', enclosed within a light gray rectangular border.

Подпис: Борис Наймушин

PHD THESIS REVIEW
NEW BULGARIAN UNIVERSITY

Reviewer: Boris Naimushin, PhD, New Bulgarian University, Associate Professor in 2.1. Philology (Theory and Practice of Translation)

Competition: PhD in 2. Humanities, 2.1. Philology, Germanic languages (German language)

Candidate: Daniela Yankova Petrova, Student ID 54815, independent doctoral student, Doctoral Program in Translation and Interpreting, New Bulgarian University.

Topic: THE LEGAL LANGUAGE IN THE TRANSLATION OF LEGAL TERMINOLOGY BETWEEN BULGARIAN AND GERMAN. 271 pages, 4 annexes.

8. Significance of research question.

The relevance of the dissertation presented is due to the fact that no study has been conducted between the Bulgarian and German legal languages on the basis of a parallel study of the terminology of family and inheritance law in the three German-speaking countries Germany, Austria and Switzerland.

The dissertation is the first independent study in Bulgaria of the problems of legal translation in 3 specific areas of law in Switzerland, Germany, Austria and Bulgaria. The doctoral student makes a linguistic and legal juxtaposition in Bulgarian and German, emphasizing aspects that are relevant to the creation and structure of laws, to the formation of terminology and the construction of specialized legal language.

The topic is dissertable, the research question presented in the work is significant and the work makes all the promises to be valuable and worthwhile.

9. Statement of aims and objectives.

The doctoral student's goals are stated clearly and precisely. The dissertation aims to present the specifics of the use of terms and terminological combinations in the field of family and inheritance law in the German-speaking countries of Austria, Germany, the Swiss Confederation and their correspondences in Bulgarian, the criminal law of Bulgaria and Germany in a comparative plan in the pair of languages. German - Bulgarian and the construction of terminology banks.

In order to achieve this, the doctoral student sets herself the following tasks:

- to systematize from the point of view of the concrete development the existing knowledge of the interrelated language - law, translation science and the science of law;
- present comparative law as an ancillary discipline for the translator;

- to outline the characteristics of the legal language and the terminology used in the pair of languages German - Bulgarian, the features of equivalence which the legal translation seeks and the requirements for the translator of legal literature.

The tasks have been completed.

10. Extent of understanding the current state of research and relevance of References.

Knowledge of the status of legal translation is a strength of the thesis.

11. Referencing representative number of sources.

The abstract reports that for the purpose of the study 74 titles of cited literature in Bulgarian, German and English and 130 legal (electronic) sources, lexicons and dictionaries were examined.

The work is eligible for sources citation.

12. Availability of well-grounded and detailed theoretical research model.

The theoretical model of the study is well founded.

13. Relevance of the methodology to the aims and objectives of the thesis.

The doctoral student points out that the research method is "comparable to elements of statistical analysis" with the main research direction from German to Bulgarian. Benchmarking is an appropriate method for such research.

In fact, the statistical analysis is limited to one finding on p. 168 that "about" some of them are purely Austrian terms and have no equivalent in the German language of Germany and Switzerland, i.e. there is an equivalent vocabulary in the legal language of the other two German-speaking countries. "From this point of view, I find the "elements of statistical analysis" in the paper a little overstated. I attribute this to the applicant's youth and lack of experience.

14. Author's own contribution in the collection and analysis of empirical data.

The author demonstrates excellent skills in collecting and analyzing empirical data. A lot of work has been done, extensive material has been collected, the analysis is specific, the conclusions naturally follow from the analysis.

Description of contributions:

5. Reliability of material.

The doctoral student uses regulations, dictionaries and databases. This determines the reliability of the material on which the contributions of the dissertation are developed.

6. Description and classification of contributions.

a) The dissertation shows that the candidate has a thorough knowledge of translation theory and practice in general and legal translation in particular.

b) The dissertation has made a linguistic and legal juxtaposition of Bulgarian and German with a view to formulating the terminology and building the specialized legal language.

c) Research work was done on the creation of terminology banks with the main terms of three German-speaking countries and their correspondences in the two compared languages, i.e. German - Bulgarian.

d) The differences in the instance functions of the three German-speaking countries and the widespread use of Latinisms in the compared languages are outlined.

e) The thesis materials can be used in the development of a textbook in German, which is not available in Bulgaria, in the training of students and lawyers in the specific teaching of legal translation, to support the work of the philologist and professional translators in the pair of languages.

(f) The legal concepts, terms and terminological combinations studied may also be included in bilingual German-Bulgarian or Bulgarian-German dictionaries, with German, Austrian, and Swiss correspondences.

g) A set of practical language and terminology exercises for translation students.

7. Level of participation in the contributions.

The thesis is the result of the author's in-depth independent work on the compilation of terminology banks.

I also welcome the excellent awareness of the selection of literature on the theory and practice of translation in general and legal translation in particular. The author's good knowledge of the problems of law and the judicial system is also worthy of respect, which is an important prerequisite for scholarly and translation work in this field.

I consider this a sufficient contribution for conferring the degree of Ph.D.

8. Assessment of conformity between Thesis Summary and the aims, objectives and contribution of the Thesis.

The abstract and thesis are written in Bulgarian. The abstract is written in accordance with the basic principles and contributions of the thesis. The abstract, as well as the work itself, strikes a good balance between theory and practice.

Impact.

Assessment of publications related to the thesis: number and place of publication.

- The abstract shows five publications on the topic. They are published by the NBU and the Bulgarian Literature Foundation.
- Materials related to the dissertation work are presented in three reports at academic events at NBU.

- There seems to be no citations of the author's publications.

Opinions, recommendations and notes.

The author is at the beginning of her academic career, which is why she sets ambitious and diverse goals within a single study. Comparing 4 judicial and terminological systems within one study seems to me an overly ambitious task. Therefore, the author constantly has to compare countries and judicial systems in pairs, for example Bulgaria-Germany, etc.

The thesis consists of two separate parts, each of which can actually become a separate dissertation: (1) family and inheritance law in the German-speaking countries of Austria, Germany, the Swiss Confederation and their correspondences in Bulgarian, and (2) criminal law in Bulgaria and Germany.

Chapter 3, which looks at the German language in Austria, Germany and Switzerland, seems to be unnecessary. For the purposes of this study, a separate chapter dealing with the phonetic and grammatical aspects of German in the three countries does not seem necessary. The volume of this section (13 pages) also does not suggest that it be presented as a separate chapter, and its conclusions are in fact focused on the same terminological problems that are considered in the thesis as a whole.

Conclusions

The overall assessment of the thesis is positive. I recommend a high grade.

Date: 06.01.2020

Signature: Boris Naimushin